

NATURRESERVAT I
SOLLENTUNA KOMMUN

Rösjöskogen

Rösjöskogens naturreservat

I Rösjöskogens naturreservat kan du uppleva en varierad natur på promenadavstånd från omgivande bostadsområden. Mitt i reservatet ligger Rösjön som omges av lättillgängliga stränder. Största delen av reservatet består av äldre barrskog men här kan du också ströva i lundområden och öppna kulturmarker med lämningar ända från bronsåldern. I reservatet finns lättframkomliga elljusspår, vandringsleder och mindre skogsstigar. Syftet med Rösjöskogens naturreservat är att bevara ett naturområde för friluftslivet, gynna värdefulla naturmiljöer och dess arter samt att bevara grönstrukturen i en av Stockholmsregionens gröna kilar. I sydöst gränsar Rösjöskogen till Rinkebyskogens naturreservat i Danderyds kommun.

Upplevelser i lättillgänglig skog

I Rösjöskogen finns goda möjligheter till olika aktiviteter i reservatets skogar. På elljusspåren och stigarna kan du löpträna eller promenera i kommunens kanske tystaste skogar. I anslutning till reservatet finns ett utegym intill elljusspåret. I naturreservatet finns flera anordnade grillplatser där kommunen lägger ut ved.

Vandringsleden Rösjön runt.

I skogarna kan du också plocka bär och svamp. Rösjöskogen är en del av Rösjökilens naturreservat som består av ett större sammanhängande naturområde med ett levande kulturlandskap där det finns många fina utflyktsmål.

Roslagsleden går genom reservatet och är markerad med orangemålade band runt träd och stolpar. På Roslagsleden kan vandraren gå från Danderyd i söder till Grisslehamn i norr eller bara gå en av delsträckorna. På Skogsstigen kan du följa de

gröna trianglarna genom trolsk skog mellan Södersätra och buss-hållplatsen Rösjön. Rösjön runt är markerad med blå trianglar och tar dig till reservatets naturpärlor så som lavklädda hållmarker, frodiga lövskogar, knotiga ekar, stränder och öppna betesmarker. För den som vill gå en kortare sträcka finns en lättgången slinga med utgångspunkt från parkeringen vid Södersätra. Elljusspåret är också lättframkomligt om än något kuperat. På vintern prepareras skidspår på elljusspåret om snötillgången är tillräckligt god.

Storlom.

Sjöglimtar

Rösjön omges av orörda stränder, skogsmark och våtmarker. Vattnet i sjön är svagt näringsrikt och sjön är ganska djup, sju meter som mest. Den största tillrinningen sker i norr från Väsjön. I sjön kan man fiska med giltigt fiskekort och tio arter fisk är kända: abborre, gädda, mört, björkna, braxen, sutare, nissöga, lake, sarv och löja. Har man tur kan man få se storlommen dyka efter fisk i sjön. Strax söder om reservatet ligger Rösjöbadet och en campingplats. Delar av sjön Fjäturens södra strand ingår också i reservatet.

150-åriga granar

Rösjö Mosse ligger nordväst om Kolartorp och är en före detta mosse som dikades ut i mitten av 1800-talet. Idag är området bevuxet av 150-åriga granar som är imponerande höga och grova. Flera av granarna har dött och ramlat omkull. Redan 1958 blev Rösjö mosse skyddat som naturreservat för att skydda de gamla granarna. När hela Rösjöskogen blev naturreservat ingick Rösjö mosse i det nya reservatet.

Vanliga och sällsynta arter

Inom reservatet finns de vanliga däggdjuren grävling, rådjur, hare och ekorre. Bäver har på senare år varit synlig i Rösjön. I reservatet finns också fem olika arter fladdermöss. En av arterna är vattenfladdermusen som oftast söker efter föda över vattenytan. I de örtrika granskogarna växer svampen luddticka som signalerar att skogen har höga biologiska värden. I reservatets norra del finns lundmiljöer med bland annat vårärt och olika orkidéer.

Kulturhistoria och levande landskap

I nordväst ligger Södersätra som består av ett vackert kulturlandskap med öppna betesmarker. Här finns 300-åriga gamla ekar och gravrösen från bronsåldern. Området runt Södersätra har sedan

slutet av 1980-talet en skötsel med målet att bevara de gamla kulturmarkerna och gynna den biologiska mångfalden. Här har också en våtmark restaurerats för växt- och djurlivet och för att rena vattnet som rinner från Väsjön och sedan vidare ut i Rösjön. För den växtintresserade finns reservatets rikaste flora i kulturlandskapet runt Södersätra där de sällsynta växterna pukvete och luden johannesört växer.

Kolartorp är känt från 1687 och den sista torparen lämnade torpet 1910. Torpet brann dock ner under 1990-talet och idag finns bara grunden till torpet kvar. Delar av skogen i området användes tidigare för kolning, där av namnet Kolartorp. Områdena runt de öppna ytorna sköts för att skapa blommande brynmiljöer som är viktiga för många insekter och fåglar. Torpet Pottåker är känt från 1666. Under 1940-talet byggdes en sportstuga i närheten av torpet som fick namnet Påtåker. Sportstugan flyttades i slutet av 1970-talet men vindskyddet vid stranden finns kvar. Vid stranden nedanför Edsvall finns en lägergård. Dessa hus uppfördes 1958.

Jarlabankestenen och andra fornlämningar

Jarlabankestenen är en värdefull runsten med inskrifter från 1000-talet. På stenen står det "Häming och Jarlabanke de läto rödja väg och göra broar efter sin fader och Estrid efter sina söner Ingefast och Ingvar. Gud hjälpe deras ande."

Området norr om Rösjön är rikt på fornlämningar. I beteshagarna finns flera gravar från järnåldern. Andra tydliga spår av järnåldersmänniskorna är de stensträngar som byggdes för att hålla betesdjur borta från åkrar och ängar. Den längsta stensträngen i området är 120 meter lång och ligger på en åkerholme nordväst om Rösjön. På en höjd mellan Rösjön och Fjäturen ligger tre gravrösen från bronsåldern. Rösena placerades så att de skulle synas på långt håll.

Bronsåldersgravar.

Skötseln av naturreservatet

Skogen i reservatet sköts så att växter, djur och svampar ska kunna leva kvar och utvecklas i området. Vissa delar av skogen får sköta sig själv men i andra lövdominerade skogspartier tas t.ex. gran bort för att ge lövträden möjlighet att breda ut sig. Grova och gamla träd ska vårdas och hållas fria från uppväxande träd. Att spara döda stående och liggande träd är viktigt för många insekter, svampar och hackspettar.

De öppna kulturmarkerna mellan Rösjön och Fjäturen betas av kor och brynen mellan den öppna marken och skogen sköts så att det finns blommande träd och buskar som är viktiga för många insekter. Gräsmarkerna vid Kolartorp slås varje år för att på sikt få blomrika ängar.

Service

I reservatet finns markerade leder, rastplatser, motionsspår, och iordningställda eldplatser med utlagd ved. I anslutning till reservatet finns ett utegym intill elljusspåret. Lägggården vid Edsvall går att hyra för ideella föreningar samt kommunala och landstingsdrivna verksamheter.

Viktigt att tänka på i reservatet

Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken. För allmänheten är det förbjudet att:

- skada eller förstöra fasta naturföremål eller ytbildning t.ex. genom att gräva, borra, hacka, rista, spränga eller måla
- bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller liggande träd och buskar
- störa djurlivet, tex genom att klättra i boträd, fånga eller döda däggdjur, fåglar, kräldjur eller groddjur (fiske är tillåtet med giltigt fiskekort)
- skada vegetationen genom att gräva upp ris, örter, gräs, mossor, lavar eller svampar
- sätta upp affisch, skylt eller liknande. Snitslar, orienteringsklämmor

- och tipsfrågor får tillfälligt sättas upp under förutsättningen att de avlägsnas omedelbart efter arrangemanget
- framföra motordrivna fordon annat än på anvisade vägar
- rida utanför markerad ridstig eller ridområde
- cykla på markerade ridstigar
- cykla på markerade vandringsleder och stigar som går på opreparerad naturmark
- elda på annat än anvisad och iordninggjord plats

Utän kommunens tillstånd är det förbjudet att:

- anordna större tävling eller arrangemang

Övriga upplysningar

Hund: Under tiden den 1 mars-20 augusti skall hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt. Det innebär inte att hunden måste vara kopplad men den måste stå under sådan lydriad som om den vore kopplad. På eller i nära anslutning till anlagda motionsspår måste hunden hållas kopplad.

Fiske: För att fiska i Rösjön krävs fiskekort eller medlemskap i Sollentuna amatörfiskeklubb.

Betesdjur: Betesdjur förekommer i hagarna under betessäsongen. Visa hänsyn till betande djur i hagarna.

Hitta hit

Reservatet ligger i östra delen av Sollentuna kommun på gränsen mot Täby och Danderyds kommuner. Det går att ta sig kollektivt till Rösjöskogens södra del med buss från Sollentuna station. Från Södersätra, Edsberg, Sjöberg och Skarpäng finns flera promenadvägar in i reservatet. Vid Södersätra, Sportfältet, Skarpäng och Rösjö Camping finns parkeringsplatser.

Markägare: Sollentuna kommun

Förvaltare: Sollentuna kommun tfn 08-579 210 00,
www.sollentuna.se

**SOLLENTUNA
KOMMUN**

Produktion: Sollentuna kommun

Upplaga: 10 000 ex.

Layout: ETC Kommunikation

Tryck: Elanders Sverige AB, 2014

Kartunderlag: Norrkartor

Omslag: Rösjön. Foto: Rikard Dahlen. **Foto Storlom:** Olle Bernard.

Övriga foton: Rikard Dahlén.